

امکانات و چالش‌های نافرمانی مدنی در ایران

مبارزه خشونت پرهیز

مبارزه بدون خشونت یک رویکرد اجتماعی و سیاسی است که در تلاش برای تحقق اهداف و تغییرات مثبت خود از طریق روش‌های غیرخشونت‌آمیز و صلح‌آمیز عمل می‌کند. در این رویکرد، افراد و گروه‌ها از خشونت فیزیکی، تخریب یا تهدیدهای تهاجمی خودداری کرده و برای حقوق، عدالت، تغییرات اجتماعی یا سیاسی از ابزارهایی مانند تظاهرات مسالمت‌آمیز، گفتگو، اعتصابات، نافرمانی مدنی، کمپین‌های آگاهی‌بخش و افشاگر و انتشار اطلاعات درست استفاده می‌کنند.

یکی از اصلی‌ترین و مهمترین اشکال مبارزه خشونت‌پرهیز، نافرمانی مدنی است.

نافرمانی مدنی

نافرمانی مدنی قانونی‌شکنی و تشویق به قانون‌گریزی با استناد به حقوق بشر و اصول اخلاقی برتر از قوانین، مقررات یا دستورات سران قبیله، مقامات مذهبی، نظامی یا سیاسی است. به معنای سرپیچی علنی، عمدی و اعلام شده از دستورات، فرامین، قوانین، مقررات، اصول سستی، اخلاقی و مذهبی است که به صورت عمومی توسط دولت یا جامعه تعیین شده‌اند. این نوع نافرمانی به طور معمول به عنوان یک شکل اعتراض خشونت‌پرهیز در برابر سیاست‌ها و قوانین غیراخلاقی، تمامیت‌خواهانه، ظالمانه، نادادگرا، تبعیض‌آمیز، عقاید خرافی و ضدانسانی، ادیان و مذاهب، سنت‌ها، رسوم اقوام یا عملکرد یک نظام سیاسی، اجتماعی یا حکومتی برای دفاع از حقوق انسانی و ایجاد تغییرات اجتماعی به کار گرفته می‌شود.

هدف نافرمانی مدنی افزایش آگاهی سیاسی عمومی و بسیج و همبستگی عمومی برای تغییر است. مدافعان معروف نافرمانی مدنی هنری دیوید ثورو¹، مهاتما گاندی و مارتین لوتر کینگ و نلسون ماندلا هستند.

نمونه‌های از نافرمانی مدنی شامل مقاومت در برابر قوانین نژادپرستانه، اعتراض به جنگ‌ها، امتناع به پیوستن خدمت نظامی اجباری، عدم اجرای قوانین نادادگرانه و مخالف حقوق بشر، عدم انجام مناسک مذهبی، اعتراض به سیاست‌های نابرابر سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی؛ و عدم پرداخت مالیات به عنوان شکلی از اعتراض به سیاست‌های دولتی می‌باشد. از نمونه تاریخی نافرمانی مدنی می‌توان از نافرمانی مدنی سیاه‌پوستان در جریان جنبش حقوق مدنی در ایالات متحده آمریکا و مبارزه مردم افریقای جنوبی در مبارزه علیه تبعیض نژادی نام برد.

ما متعهد به پیروی از قوانین حکومت‌های ظالم و تبعیض‌گر نیستیم. وجدان ما برتر از قوانین حکومت‌های تمامیت‌خواه است. حقوق بشر، آزادی‌های بنیادی و کرامت انسان بهترین ستاره راهنمای ما در کنش‌های اجتماعی و سیاسی است. در صورت اطاعت از قوانین حکومت فاسد، ستمگر و قاتل، ما نیز شریک و همدست شرارت و فساد آنها هستیم.

موانع

هرچند مبارزه خشونت‌پرهیز و نافرمانی مدنی کاملن قانونی است ولی رژیم‌های تمامیت‌خواه سعی می‌کنند با اقداماتی غیرانسانی، سرکوب تظاهرات و مبارزه خشونت‌پرهیز را توجیه کنند:

دروغ‌پراکنی و تهمت‌زنی می‌کنند و آمار و اطلاعات نادرست می‌دهند.

حقوق‌های قانونی بشر را غیرقانونی و یا در تضاد با فرهنگ بومی می‌نامند.

اعتراض‌های قانونی را اخلال می‌نامند و آنها را جرم می‌شمارند.

رهبران اعتراض‌ها را به پیروی از کشورهای دشمن متهم می‌کنند.

ماموران رژیم تخریب و خشونت می‌کنند و آنها را به اعتراض‌کنندگان نسبت می‌دهند.

یکی از راه‌های کاهش این موانع، داشتن تاکتیک‌ها، روش‌ها و استراتژی روشن و مدون خشونت‌پرهیز، تخریب‌ستیز و زبان احترام‌آمیز به انسان و رعایت کرامت بیکران فرد است.

پیروزی نافرمانی مدنی در گرو گسترده شدن آن است، آن‌چنان گسترده که نظام‌های تمامیت‌خواه نتوانند آن حرکت را جرم‌انگاری کرده و شهروندان را مجازات کنند.

مبارزه هدفمند

ستاره‌ی راهنمای مبارزه خشونت‌پرهیز و نافرمانی مدنی نرساندن آسیب به مردم، طبیعت و جامعه و همزمان کاهش امکانات مالی و سرکوب رژیم، انزوای داخلی و بین‌المللی رژیم سرکوبگر و تمامیت‌خواه است با هدف به زانو درآوردن آن.

¹ Henry David Thoreau (1817 – 1862)

شهروندان ابتکار گوناگون در نافرمانی مدنی در سراسر جهان داشته‌اند. هر چند رژیم‌های تمامیت خواه در روش‌های سرکوب، تفرقه، تهمت و دروغ‌پراکنی و رواج اطلاعات غلط مهارت‌های فراوان اندوختند، ولی خلاقیت شهروندان را پایانی نیست و بر بسیاری از این تلاش‌های مذبوحانه چیره شدند. به برخی تاکتیک‌ها و روش‌های نافرمانی مدنی ممکن در ایران می‌پردازیم:

تحریم صنایع و خدمات وابسته به نظام

بیت رهبری و سپاه پاسداران اقتصاد کلان کشور را مصادره کرده و خرج سیاست سرکوب و گسترش جنگ می‌کنند. فروشگاه‌ها، صنایع و خدمات وابسته به بیت رهبری و سپاه پاسداران را شناسایی و تحریم کنیم.

نظام رانت‌خوار به جای کمک به صنعت، کشاورزی، دامداری و باغداری داخلی، برای دسترسی به درآمد آسان دست به واردات بی‌رویه می‌زند. در حد امکان کالاهای داخلی بخریم و از خرید محصولات وارداتی اجتناب کنیم. به ویژه کالاهایی اساسی و پرمصرف مثل برنج، چای، سیب زمینی و ....

عدم مشارکت در بورس، کشیدن پول از بانک‌ها و با پیشرفت جنبش و تغییر توازن قوا، عدم پرداخت قبض‌ها، عوارض‌ها و مالیات‌ها، می‌تواند مکمل تحریم باشد.

حفظ کار و کارگاه‌ها

حکومت اسلامی از تولید داخلی حمایت نمی‌کند. بسیاری کارخانه‌های ایران به علت بازسازی نشدن و یا واگذاری به خودی‌های ناکارآمد تعطیل شدند. [کارگاه‌ها و کارخانه‌های زیادی](#) که تولیدات بسیار ضروری داشتند، تعطیل و صدها هزار کارگر و کارمند بیکار شدند. اگر برخی از هزاران کارخانه‌های تعطیل شده را نام ببریم: ارج (تولیدکننده لوازم خانگی)، نساجی مازندران (قطب ریسندگی و بافندگی در ایران)، آزمایش (سازنده کولر و یخچال)، کفش بلا، تولی پرس (تولیدکننده مواد شوینده)، پارس الکترونیک و ....

کارگران و کارکنان و تشکل‌های آنها باید با تمام توان و امکانات خود از تعطیلی کارگاه‌ها جلوگیری کنند. خود مدیریت و اداره تولید را بدست بگیرند.

نامه نوشتن

با نوشتن نامه به مسئولین، جمع‌آوری امضا و طومار نویسی و نامه‌های سرگشاده از یک سو مشکلات جامعه و مردم را نشان می‌دهیم، از سوی دیگر بر مسئولین فشار وارد می‌کنیم و افکار عمومی را می‌سازیم و به مردم نشان می‌دهیم که تنها نیستند و در نهایت به بسیج همگانی و همبستگی ملی کمک می‌کنیم.

هر جا به کرامت انسان، حقوق بشر و محیط زیست تجاوز شد با صدای رسا و قلمی گویا اعتراض کنیم.

تولید فرهنگی و هنری

آفرینش فرهنگی و هنری بدون گرفتن مجوز و بدون سانسور باید جا بیفتد. سانسور با پذیرفتن آن از کار می‌افتد. بدون گرفتن مجوز آفرینش فرهنگی و هنری خود را منتشر کنیم.

جشنواره‌های هنری دولتی و فرمایشی مثل جشنواره فجر را تحریم کنیم.

موسیقی

پژوهش‌های علمی، اجتماعی و روانشناسی ثابت کرده است که موسیقی تأثیرات مثبت بی‌شمار بر زندگی ما دارد. اگر فقط بخواهیم برخی را نام ببریم: موسیقی ما را به هم نزدیک و ارتباطات اجتماعی، خلاقیت، نوآوری و آفرینش ما را تقویت می‌کند و در ما ایده‌ها جدید ایجاد می‌کند. انگیزه و انرژی برای مواجهه با چالش‌های زندگی فراهم می‌کند. یکی از سالم‌ترین تفریحات و سرگرمی و رفع خستگی است. تندرستی روحی و جسمی ما را بهبود می‌بخشد. آرامش‌بخش است و استرس و اضطراب را کاهش می‌دهد و به ما کمک می‌کند تا بهتر با احساسات خود کنار بیاییم. حافظه، تمرکز، توجه و توان یادگیری ما را بهبود می‌بخشد.

بر گوش کردن، آموختن موسیقی (به‌ویژه آموزش جوانان و کودکان)، تشکیل گروه‌های موسیقی (حضور یا مجازی)، تولید موسیقی به ویژه موسیقی شاد و با صدای زنان باید با تمام توان سرمایه‌گذاری کنیم.

از هنرمندانی که کارهای آنها توقیف و یا ممنوع می‌شود با همه توان مالی، تبلیغی و ترویجی حمایت کنیم.

تولید یک آرام موسیقی و یک ترانه ویژه جنبش که همه جا نواخته شود و همبستگی ملی را نشان دهد، ضروری است.

شادی

جمهوری اسلامی رژیم عزا، مصیبت و غم است. تلاش در شاد بودن و شاد کردن مبارزه‌ای است علیه حکومت اسلامی. شادی را با رزمجویی در مبارزه علیه حکومت اسلامی ترکیب کنیم. مراسم عزاهای دولتی، تبلیغی و نمایشی مثل اربعین و ایام عزاداری محرم، صفر، موسویه، زینبیه، حسینه و فاطمیه و ... را تحریم کنیم.

رقص

رقص عضلات ما تقویت و در حفظ تناسب اندام ما کمک می‌کند. باعث بهبود گردش خون و افزایش قدرت قلب می‌شود. استرس ما را کاهش می‌دهد و رضایت و خوشحالی را در ما افزایش می‌دهد. ارتباطات و تعاملات اجتماعی ما را بهبود می‌بخشد. اعتماد به نفس ما را افزایش می‌دهد و تصویر مثبت از خود پیدا می‌کنیم. هماهنگی حرکات، توجه به موسیقی و تمرکز، به تحرک ذهنی و تقویت حافظه ما کمک می‌کند. خلاقیت و خودبیانگری ما را بهبود می‌بخشد. گروه‌های رقص تشکیل دهیم و رقص کنیم. با گسترش رقص و رقصیدن هم با دگم، خرافات و شادی‌ستیزی حکومت اسلامی مبارزه کنیم، و هم باعث احساس خوشایند در خود و دیگران شویم.

قوانین شرعی

با قوانین شرعی مغایر حقوق و کرامت انسان در عمل مقابله کنیم. بین خود قوانین و قراردادهای عرفی رایج کنیم.

برای ثبت ازدواج به روحانیون مراجعه نکنیم، بلکه ازدواج را در دفترهای عرفی ثبت کنیم. این کار از قدرت و دخالت روحانیون می‌کاهد و ازدواج غیر مسلمانان و همجنسگرایان را هم تسهیل می‌کند.

با چندهمسری اسلامی با تمام توان مقابله کنیم. زنان با همبستگی جنسیتی با صیغه و چندهمسری مقابله کنند.

برابری دختران و پسران

سکولاریسم فقط یک قانون نیست بلکه یک روش زندگی هم است. در خانه با پسران و دختران خود بدون تبعیض برخورد کنیم. در تحصیل و در تقسیم ارث، بگذاریم دختران تحصیل کنند و میراث خود را بین دختران و پسران بطور مساوی تقسیم کنیم. دارایی را بین خود و همسرمان به طور مساوی تقسیم کنیم. پس از جدائی، فرزندان را از مادر جدا نکنیم.

دانش علمی و فناوری

بالا بردن دانش علمی و فناوری برای استفاده در تبلیغ و ترویج جنبش و شناختن امکانات، دور زدن کنترل دشمن کمک بزرگی می کند. آشنایی بیشتر از امکانات و خطرات تلفن همراه و اینترنت حیاتی است.

رژیم در مخالفت با علوم و به ویژه علوم اجتماعی و روانشناسی شمشیر را از رو بسته است. مطالعه عمیق، به ویژه علوم اجتماعی و روانشناسی و همه‌ی دانش‌هایی که رژیم تحریم کرده است را به طور وسیع پیگیری کنیم.

مبارزه با سانسور

مبارزه با سانسور یکی از ارکان مبارزه مدنی است. سانسور در ایران گسترده است از جمله سانسور اخبار و رسانه‌ها، سانسور اینترنتی، سانسور کتاب‌ها و مقالات علمی، سانسور محتواهای هنری مانند فیلم‌ها، نمایشنامه‌ها و ترانه‌ها و آهنگ‌ها.

مبارزه با سانسور گسترده باید از راه‌های مختلف انجام شود. ترویج آگاهی و تاکید بر اهمیت آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات، استفاده از ابزارها و تکنولوژی‌هایی که سانسور آنها برای رژیم مشکل‌تر است، تلاش در جهت اصلاح و تغییر سیاست‌ها و قوانین کشورها برای تضمین حقوق آزادی بیان و دسترسی به اطلاعات، همکاری بین‌المللی برای محدود کردن سانسور و ترویج آزادی بیان، برخی از این امکانات است.

رسانه‌های و نشریه‌های دروغ‌پراکن که از تمامیت‌خواهی و فساد و سرکوب دفاع می‌کند را تحریم کنیم. کتاب‌های سانسور شده نخریم. از نویسندگان و هنرمندانی که بدون سانسور و بدون مجوز آثار هنری تولید می‌کنند همه جانبه پشتیبانی کنیم. یک انتشارات و هم‌رسانی هنری مستقل از حکومت را سازمان دهیم.

مبارزه با خرافات

خرافات باورها، اعتقادات یا دیدگاه‌هایی اشتباه و بی‌اساس است که بر اساس تکرار و تلقین‌های مذهبی، افسانه‌ها، تفسیرهای نادرست از رویدادها یا ایدئولوژی‌های غیرعقلانی و جزمی شکل می‌گیرند. این اعتقادات به طور معمول به عنوان حقایق واقعی ترویج می‌شوند. حکومت اسلامی تمام امکانات رسانه‌ای مدرن را که بر اساس علم و دانش و خرافه‌ستیزی شکل گرفت را در جهت توسعه و گسترش خرافات مذهبی و در نتیجه آن جزمگرایی و خشونت و دشمنی علیه مردم بکار گرفته است. مبارزه با خرافات حکومت اسلامی باید یک جایگاه برجسته در نافرمانی مدنی داشته باشد. با تلاش در گسترش فرآیند توسعه فهم علمی، تفکر مستقل و پرسشگری و ارتقاء آگاهی افراد با خرافات در میهن ما به‌ویژه خرافات مذهبی دولتی مبارزه کنیم.

در مبارزه با خرافات، مخالفت مستقیم، کمتر نتیجه می‌دهد. تبلیغات توجیهی و غیرتهاجمی موثرتر است. نشان دادن عواقب علمی، اقتصادی، اجتماعی و فردی مرتبط با خرافات می‌تواند به افراد کمک کند تا تصمیم‌های بهتری بگیرند. تغییر دیدگاه افراد زمان می‌برد و به ترکیبی از آگاهی، تفکر انتقادی، تجربه شخصی، ارتباطات مؤثر و احترام نسبت به دیدگاه‌های دیگران نیاز دارد. برای مبارزه با خرافات مذهبی در ایران باید خود را برای یک کار پیگیر و درازمدت و نفسگیر آماده کنیم.

نظام آموزشی جایگزین

آموزش در جمهوری اسلامی ایدئولوژیک، خرافاتی، تبعیض‌آمیز، ارتجاعی، ضد مذاهب دیگر، ضد زن، ضد تاریخ و افتخارات ایرانی است. دبیران و استادان باید کتاب‌های درسی جایگزین علمی، ایران‌دوستانه و وطن‌پرستانه تدوین کنند. کتاب‌های درسی علمی و مبلغ و مروج کرامت انسان و استقلال اندیشه و آزادی انسان. با تشکیل کلاس‌ها و دانشگاه جایگزین، دانش‌آموزان و دانشجویان اخراجی سیاسی و دگراندیش، از آن میان هموطنان عزیز سنی، بهائی، یهودی، اسماعیلیه، مسیحی، زرتشتی، خداناباوران، ایزدی، صوفیه و ... بدون تبعیض آموزش دهند.

کتاب‌های درسی تاریخ تحریف شده و ایدئولوژی‌زده است. معلمان تاریخ باید تاریخ واقعی مردم ایران را برای دانش‌آموزان بنویسند.

ادبیات ایران، این تاریخ احساسات و اندیشه‌های انسان‌دوستانه، رواداران و آزادیخواهانه مردم ما سانسور شده است. دبیران ادبیات ما باید کتاب‌های درسی فارسی که پژوهاک ادبیات راستین ایران است را تدوین کنند.

سبک زندگی

مفاهیم اجتماعی مثل سکولاریسم، آزادی، پیروی از قوانین و ... تنها بر روی کاغذ نیست که اهمیت دارد، بلکه بکارگیری آنها در زندگی روزانه تعیین‌کننده است. در سبک زندگی خود آزاده باشیم:

از همه‌ی جداسازی‌های تبعیض‌آمیز و توهین‌آمیز رژیم می‌توانیم و باید سرپیچی کنیم. سالن‌های غذاخوری، اتوبوس‌زانه مردانه، کلاس‌های دانشگاه و ... باید یکپارچه‌سازی کنیم.

آنگونه زندگی کنیم که وجدان، تفکر مستقل و آزاداندیش ما به ما می‌گوید، نه آنچه روحانیون شیعه دیکته می‌کنند.

ورزش بانوان

گسترش ورزش زنان یکی عرصه‌های برابری زنان و مردان است. از کوهنوردی، ورزش‌های رزمی، دوچرخه‌سواری و موتورسواری، شنا و شطرنج زنان و به‌ویژه زنان و دختران خانواده خود پشتیبانی کنیم.

افشاگری

فساد مالی و رانت‌خواری در ایران امری فراجناحی است. مرکز بین‌المللی شفافیت اقتصادی با بررسی وضعیت ۱۷۷ کشور جمهوری اسلامی را به لحاظ فساد اقتصادی و اداری در جایگاه ۱۴۴ قرار داده است.

افشای نام رانت خواران، موقوفه خواران، زمین خواران، کوه خوران و فساد مالی باید جای برجسته در مبارزه مدنی ما داشته باشد.

اقوام ایرانی

ایران کشوری است با اقوام گوناگون چون کرد، بلوچ، عرب، لر، ترکمن، ... با فرهنگ، زبان و هنر غنی و گوناگون که یک سرمایه مادی و معنوی بی‌همتا است. حقوق، هویت، فرهنگ و زبان این اقوام را به رسمیت بشناسیم. زبان‌های آنها را با افتخار بیاموزیم، موسیقی آنها را گوش کنیم و فرهنگ غنی آنها را بیاموزیم و تبلیغ و ترویج کنیم. ما باید برعکس حکومت اسلامی که بر طبل سرکوب و عقب‌نگهداشت و دشمن‌انگاری اقوام می‌کوبد، دوستی و تأیید حقوق، هویت اقوام را در عمل نشان دهیم.

حفظ فرهنگ، هنر، موسیقی، ضرب‌المثل، صنایع دستی، زبان، آداب و رسوم مثبت اقوام، پوشیدن لباس و پختن غذاهای محلی آنها، مقابله جدی با سیاست سرکوب و نابود کردن و در حاشیه راندن حکومت اسلامی است.

رازداری

بیماری، مصدومیت و داروی شخص جزء اسرار و حریم خصوصی فرد است و نباید افشا شود. حریم بیمارستان و حریم خصوصی بیماران باید از تعرض نیروهای امنیتی و انتظامی حفاظت کنیم.

کادر درمانی باید مصدومین و مجروحان تظاهرات را طبق مسئولیت حرفه‌ای خود درمان کنند و از دادن لیست نام آنها و یا تحویل بیماران به نیروی سرکوب خودداری کنند.

کادر درمانی باید از استقلال حرفه‌ای خود، از سوگند خود و از حفظ حریم بیمارستان پاسداری کنند.

دادگاه‌های علنی

شرکت در دادگاه‌های علنی، نشان دادن پشتیبانی خود از مبارزان دربند و مخالفت خود از محاکمات غیرقانونی و احکام غیرعادلانه بخشی از مبارزه مدنی ماست.

خانواده‌های دادخواه

با همبستگی با خانواده‌های شهدا و دادخواهان چهار دهه از مبارزه دادخواهانه آنها حمایت کنیم. دادخواهان پیگیرترین و مطمئن‌ترین مبارزان گذار از حکومت اسلامی هستند.

زندانیان سیاسی

از خانواده‌های زندانیان سیاسی مانند مردمک چشمان خود نگهداری کنیم. با دسته‌های گل، شیرینی و کتاب به دیدار زندانیان سیاسی آزاد شده و یا به مرخصی آمده برویم و این دیدار را به سنت پایدار مبارزه مدنی خود تبدیل کنیم.

اعتراض به خشونت

مبارزه مدنی باید نفی مطلق خشونت‌های نظام‌مند مانند اعدام، شکنجه و ترور را در دستور کار دائمی خود قرار دهد. به هر حکم خشونت‌آمیز رژیم اسلامی اعتراض کنیم.

بزرگداشت

از مبارزان و اندیشمندان خشونت‌پرهیز ایرانی چون محمد مختاری، محمد جعفر پوینده و ... و جهانی چون گاندی، ماندلا، ... در سالروز تولد و درگذشت آنها ضمن ادای احترام یاد کنیم. نقاشی و مجسمه فعالان، جانباختگان و شخصیت‌های جنبش را با اندیشه‌های آنها تبلیغ و ترویج کنیم.

تظاهرات

برای تغییرات در سیاست‌ها، قوانین یا تصمیمات دولتی یا اعلام نگرانی‌ها تظاهرات مسالمت‌آمیز سازمان دهیم تا بتوانیم توجه عمومی را جلب کنیم و مطالبات خود را بهتر به نمایش بگذاریم. نگرانی‌ها و خواسته‌های خود را در رابطه با موضوعات مختلفی از جمله حقوق شهروندی، حقوق بشر، عدالت اجتماعی، نابودی محیط زیست و ... با قدرت و به روشنی نشان دهیم.

تظاهرات می‌تواند هنری هم باشد. اجرای سریع تئاتر کوتاه، رقص، آواز، موسیقی و پراکنده شدن پس از اجرا.

شعار نویسی

شعار نویسی و نقاشی بر روی دیوار تاثیر فراوان دارد. (در شعارنویسی و نقاشی باید مواظب بود که تلفن همراه با خود نداشته باشیم. حتی اگر تلفن در حالت در هواپیما باشد قابل ردیابی است. نیروی امنیتی با گزارشی که از ساعت و محل شعارنویسی دریافت می‌کنند قادر به ردیابی شعارنویس می‌شوند.)

اعتصاب

اعتصاب و تحصن برای همدردی و همراهی با دیگر اصناف و اعتصاب برای پشتیبانی از جنبش به همبستگی ملی و تجربه مبارزاتی و نشان دادن توان مبارزان کمک شایان می‌کند و باید برای برنامه‌ریزی و کمک‌های لجستیکی آن سرمایه‌گذاری کنیم.

تظاهراتی چون شعاردادن شبانه بر پشت بام‌ها، کوبیدن بر قابلمه‌های خالی و پهن کردن سفره‌های خالی که در جنبش ایران بسیار دیده شده است، مکمل اعتصابات می‌تواند باشد.

صندوق بازنشستگی

کانون‌ها و تشکل‌های بازنشستگان باید کنترل و نظارت تخصصی بر امکانات و سرمایه‌های صندوق بازنشستگی کشور را داشته باشند تا امکانات صندوق در سرکوب مبارزات عدالت‌طلبانه، در پروژه‌های گسترش جنگ فرقه‌ای حکومت اسلامی، در پروژه‌های آلاینده و نابودکننده محیط زیست، قرض دادن به دولت‌های فاسد و ... سوء استفاده نشود.

محیط زیست

حفظ محیط زیست، نیالودن آب، خاک و هوا باید صفت ویژه کنشگران نافرمانی مدنی شود. تلاش در جهت کاهش استفاده از وسایل نقلیه با سوخت فسیلی به ویژه کاهش مصرف بنزین، تشویق پیاده‌روی و دوچرخه سواری، دسته‌بندی و مدیریت زباله‌ها باید عادت روزانه ما شود، در صورت امکان مواد غذایی گیاهی را کمپوست کنیم. تفریحگاه‌ها و خیابان‌ها و کوچه‌ها را تمیز نگذاشته باشیم. کمپین‌های درختکاری، جمع‌آوری زباله در محلات، خیابان‌ها و پارک‌ها، مصرف نکردن پلاستیک و ... سازمان دهیم.

زمین را تمیز نگهداشته باشیم، حافظ محیط زیست و یار و یاور عزیزان پاکبان باشیم.

سیاست خارجی

با سیاست خارجی جنگ‌طلبانه رژیم، با دخالت رژیم در امور کشورهای دیگر، با سرمایه‌گذاری رژیم در تشکیل شبه‌نظامیان اسلامگرا، با گسترش اسلامگرایی رژیم از سفره مردم و جان فرزندان مردم با تمام امکانات مبارزه کنیم.

همبستگی بین‌المللی

با حمایت از و هماهنگی با مبارزه مدنی و حمایت از مقاومت زنان افغانستان، پاکستان، ترکیه و سایر کشورهای منطقه و جهان، مبارزه مدنی را بین‌المللی کنیم.

لایبگری

ما با لایبگری قادر بر تأثیرگذاری بر تصمیمات سیاسی، اقتصادی یا اجتماعی هستیم. لایبگری می‌تواند با استفاده از روش‌های مختلفی مانند مذاکره، ارائه آمار، اطلاعات و یا نتایج پژوهش‌ها به صورت شفاف و علنی یا به صورت مخفی و نهانی انجام شود.

با یک جستجوی ساده در اینترنت می‌توانیم نام و روش تماس نمایندگان، دولتمردان، وکلاء، هنرمندان و نویسندگان سراسر دنیا را پیدا کنیم. همه‌ی ما می‌توانیم به طور فردی یا جمعی لایبگری کنیم و از آنها بخواهیم برای توقف سرکوب، اعدام و رعایت حقوق بشر، رژیم ایران را تحت فشار قرار دهند و از جنبش مردم ایران حمایت کنند.

ریزش در نیروی سرکوب

برای کاهش خشونت نیروهای سرکوب‌گر، تزلزل در آنها و درنهایت پیوستن آنها به مردم باید از تمام امکانات و ارتباطات خود استفاده کنیم.

روشن شدن اینکه گذار از حکومت اسلامی به نفع، ایران، خانواده و فرزندان سرکوبگران نیز است، ریزش را تشدید می‌کنیم.

ملاک، مواضع کنونی افراد سازمان‌های نظامی و دیگر فعالان و شخصت‌های حکومت اسلامی است. با نیروهای ریزشی باید با احترام برخورد کنیم، آنها را با آغوش باز بپذیریم و اهمیت کار آنها و شجاعت آنها در بریدن از رژیم ستایش کنیم.

دفاع مشروع

ما مبارزان مدنی خشونت‌پرهیز، هرگز آغازگر خشونت نیستیم، از خشونت و تخریب در مبارزه دوری می‌کنیم ولی یک مبارز منفعل هم نیستیم و از حق دفاع از خود، حق زندگی و حق اعتراض صرف نظر نمی‌کنیم. حق دفاع مشروع به ما مبارزان حق دفاع از خود می‌دهد ولی در مرز انتقامجویی متوقف می‌شود.

جلوگیری از دستگیری مبارزان و زنان مبارزه در راه آزادی پوشش، پناه دادن و مخفی کردن مبارزانی که خطر دستگیری آنها را تهدید می‌کند و کمک به مجروحان و مصدومان تظاهرات، بخشی از دفاع مشروع در مبارزه مدنی ماست.

شوراهای محلات

با تشکیل شوراهای تصمیم محلات، کوچه‌ها و روستاها، اداره امور محلات خود را بدست بگیریم. به نیازمندان کمک کنیم. برای خدمات بنیادی محل زندگی، آب آشامیدنی، پاکی محیط زیست، درختکاری و زیباسازی محل سکونت خود به طور دسته‌جمعی تلاش کنیم.

انکار رژیم

جنبش براندازی رژیم نه تنها مخالف رژیم است، بلکه انکار آن است. وقتی رژیم خشونت می‌کند، جنبش خشونت‌پرهیز است. وقتی رژیم جنگ می‌خواهد، جنبش صلح طلب است. وقتی رژیم از ادبیات و تاریخ کشور ایران متنفر است، جنبش به آن عشق می‌ورزد. وقتی رژیم بددهن و لجن‌پراکن است، جنبش با عزت و احترام از انسان یاد می‌کند. وقتی رژیم تهمت می‌زند و آمار، ارقام و اطلاعات نادرست ارائه می‌کند، مبارزان جنبش در اظهارات خود با وسواس و مسئولیت برخورد می‌کنند. وقتی رژیم قانون‌شکن، فساد، ماجراجو و بی‌اخلاق و ناقض حقوق بشر است، در نافرمانی مدنی مبارزان، قانون، اخلاق، حقوق بشر، عزت و کرامت انسان نقش بنیادین و تعیین‌کننده دارد.

درخواست کمک

خیلی خوشحال می‌شوم از شما بیاموزم. تجربه عملی مبارزه خشونت‌پرهیز و نافرمانی مدنی خود را با من در میان بگذارید. ما باید مجموعه‌ای از نافرمانی مدنی هدفمند و شیوه موثر اجرای آن را شناسایی و تعریف کنیم و در هر جا امکان آن را داریم بکار بگیریم. ممنون می‌شوم اگر نافرمانی مدنی هدفمند دیگر مناسب شرایط کنونی ایران می‌شناسید برای من بنویسید و یا هم‌رسانی کنید.

احد قربانی دهناری

۲۶ مرداد ۱۴۰۲ - ۱۷ اوت ۲۰۲۳

منابع مقاله و پیشنهاد برای مطالعه بیشتر

فارسی

انتشارات فارسی مرکز بین‌المللی مبارزات بی‌خسونت

<https://www.nonviolent-conflict.org/resource-library/?fwplanguage=farsi>

در دولت روحانی ۱۰۰۰ کارخانه تعطیل شد

<https://www.jahannews.com/news/765917/دولت-روحانی-۱۰۰۰-کارخانه-تعطیل>

ثورو، هانری دیوید (۱۳۷۸). نافرمانی مدنی. برگردان غلامعلی کشانی. تهران: انتشارات قطره
خواندن این کتاب رابه گرمی توصیه می‌کنم. این کتاب در دوران مبارزه مردم امریکا با
برده‌داری نوشته شده است که بی‌شبهت به مبارزه امروز مردم ما علیه تبعیض گسترده
حکومت اسلامی نیست. خطاب کتاب به قشری که که ما اکنون آنها را قشر خاکسری می‌گوئیم
است، قشری که با برده‌داری همدلی نداشت ولی هیچ قدم عملی نیز در لغو آن بر
نمی‌داشت.

ماروویچ، ایوان (۲۰۲۱). بهترین راه مقاومت مدنی، راهنمای گام‌به‌گام طراحی کمپین‌های بی‌خسونت.
واشینگتن دی.سی: انتشارات مرکز بین‌المللی مبارزات بی‌خسونت. (متن فارسی، متن انگلیسی)

رابرتس، آدام، تیموتی گارتن اش ویراستاران (۱۳۹۶). مقاومت مدنی و سیاست قدرت: تجربه کنش بدون
خسونت از گاندی تا کنون. برگردان مسعود مرادی جورابی. تهران: انتشارات دیبایه

انگلیسی

Balch, Oliver. "New Hope for Argentina in the Recovered Factory Movement," The Guardian, March 12, 2013. Retrieved from: <https://www.theguardian.com/sustainable-business/argentina-recovered-factory-movement>

Beer, Michael A. (2021). Civil Resistance Tactics in the 21st Century. Washington, D.C.: International Center on Nonviolent Conflict

Bob Irwin and Gordon Faison (1978). Why Nonviolence? Introduction to Nonviolence Theory and Strategy. New Society Publishers.

Hastings, Tom. "Property Damage, Violence, Nonviolent Action, and Strategy." Minds of the Movement (blog). ICNC, June 2, 2020. https://www.nonviolent-conflict.org/blog_post/property-damage-violence-nonviolent-action-and-strategy/

Principe, Marie. Women in Nonviolent Movements. Washington, DC: United States Institute for Peace, 2016. Retrieved from: <https://www.usip.org/publications/2016/12/women-nonviolent-movements>

Sharp, Gene (1973). *Power and Struggle - part one of: The Politics of Nonviolent Action*. Boston, MA: Porter Sargent.

Sharp, Gene (1973). *The Methods of Nonviolent Action - part two of: The Politics of Nonviolent Action*. Boston, MA: Porter Sargent.

Sharp, Gene (1973). *The Dynamics of Nonviolent Action - part three of: The Politics of Nonviolent Action*. Boston, MA: Porter Sargent.

پیوست: شرکت‌های ستاد اجرایی فرمان امام و بنیاد مستضعفان

یکی از اصلی‌ترین هدف نافرمانی مدنی کاهش امکانات مالی دولت سرکوبگر است که باید به طرق مختلف از عدم پرداخت مالیات، نپرداختن قبض‌های دولتی، تا تحریم موسسات اقتصادی وابسته به حکومت صورت گیرد. شرکت‌های ستاد اجرایی فرمان امام و بنیاد مستضعفان (وابسته به رهبری) و بنیاد تعاون سپاه و قرارگاه خاتم‌الانبیاء، آستان قدس رضوی و ده‌ها موسسه دیگر بازوی اقتصادی اختناق و سرکوب در ایران هستند. خامنه‌ای که دائمی می‌گوید که من جان ناقابل دارم، جسم ناقصی دارم، تخصص و سررشته ندارم، دم از معنویت و غیرمادی بودن می‌زند، کنترل یکی از بزرگترین نهادهای اقتصادی جهان را بر عهده دارد. این شرکت‌ها را باید در حد امکان تحریم کنیم.

ستاد اجرایی فرمان امام و بنیاد مستضعفان، دارای بخش‌ها و شرکت‌های مختلف است. این سازمان‌ها و شرکت‌ها به صورت مستقل فعالیت و در حوزه‌های مختلف فعالیت دارند. برخی از شرکت‌های مرتبط با ستاد اجرایی فرمان امام و بنیاد مستضعفان که می‌توان نام برد عبارتند از:

شرکت آب منطقه‌ای بنیاد مستضعفان، شرکت نفت و گاز بنیاد مستضعفان، شرکت معدنی و صنعتی بنیاد مستضعفان، شرکت حمل و نقل و پست بنیاد مستضعفان، شرکت امور آبادانی بنیاد مستضعفان،

شرکت توسعه تجارت الکترونیک بنیاد مستضعفان

بنیاد مستضعفان، یکی از سازمان‌های مرتبط با بیت رهبری است که در حوزه‌های مختلف فعالیت می‌کند. علاوه بر آن، می‌توان به بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، بنیاد تحقیقات مدیریت و

برنامه‌ریزی، بنیاد فرهنگی حضرت زینب (س)، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و بسیاری دیگر اشاره کرد.

برای روشن شدن حجم پولی که این موجود ناقصی، علیل، نامتخصص و سررشته‌نادر برا آن کنترل دارد، بخشی از موسسات زیر کنترل خامنه‌ای را نام می‌برم:

گروه اقتصاد مفید: شرکت توسعه صنعت و معدن مفید، شرکت توسعه پترو مفید، شرکت مهر پترو کیمیا، شرکت توسعه مکران انرژی مفید، شرکت فن آوران انرژی پاک

گروه توسعه اقتصادی تدبیر: بنیاد ۱۵ خرداد و شرکت‌های تابعه این بنیاد، گروه صنعتی سپنتا، گروه توسعه انرژی تدبیر (شرکت نفت پارس، شرکت بهمن گنو، شرکت توسعه صنعت نفت و گاز پرشیا)، شرکت پترو فراز آور ساحل تدبیر، شرکت ایرانیان کرخه، شرکت مهندسی ساخت و بهره‌وری آرمان، شرکت تولیدات پتروشیمی قائد بصیر، شرکت حفاری شمال، شرکت توسعه حفاری تدبیر، شرکت مهندسی ری نیرو، شرکت تولید نیروی برق آبادان، شرکت شیمیایی مدبران شیمی، شرکت پالایش پارسین تدبیر، شرکت پارس بازرگان، شرکت گسترش الکترونیک تدبیر ایران، شرکت ایرانیان نت، شرکت مخابرات ایران، شرکت آسمان مدیا، شرکت رایمون مدیا، شرکت توسعه مخابراتی آریاسل، شرکت گسترش ارتباطات تالیا، شرکت توسعه ارتباطات جامع مبین، شرکت مبین وان کیش، شرکت ارتباطات رهکام ایرانیان، شرکت فناوران مبین خاور، شرکت نوآندیشان کشت و صنعت تدبیر، شرکت زرین کشت پایدار زرنده، شرکت زرین دام پایدار تدبیر، شرکت مدبر کشت توس، شرکت قند شهدای دزفول، شرکت توسعه صنعت و معدن تدبیر، شرکت مجتمع فراورده‌های فسفات کارون، شرکت آینده گران صنعت و معدن فردا، شرکت سرمایه‌گذاری تدبیر، شرکت سرمایه‌گذاری پردیس، شرکت لیزینگ ایران و شرق، شرکت ایران و شرق، شرکت تولید و صادرات ریشمک، شرکت کارگزاری تدبیر گران فردا، گروه دارویی برکت، هربی فارمد، مؤسسه صندوق پژوهش و فناوری پرشین داروی البرز، شهرک صنعتی دارویی برکت، شرکت بیوسان فارمد، شرکت سل تک فارمد، شرکت برکت تل، شرکت داروسازی آتی فارمد، شرکت شفا فارمد، شرکت پخش البرز، شرکت داروسازی تولید دارو، شرکت سرمایه‌گذاری اعتلاء البرز، شرکت تولید مواد اولیه البرز بالک، شرکت البرز دارو، شرکت سبحان دارو، شرکت سبحان انکولوژی، شرکت ایران دارو، شرکت کی بی سی، گروه مشاوران مدیریت و مطالعات راهبردی تدبیر، گروه توسعه ساختمان تدبیر، شرکت توسعه و عمران امید، شرکت ساختمانی بهساز کاشانه تهران، شرکت توسعه آینده پارس، شرکت توسعه و عمران نوآوران تدبیر، شرکت رنج هاسپیتالیتی امید کیش، شرکت ساخت و عمران تدبیر، شرکت رویال ساختمان آریا، بنیاد برکت، بنیاد برکت احسان، برکت تل، طرح سلامت الکترونیک، گروه دارویی برکت، طرح ملی اتان‌گیری، قرارگاه جهادی خدمت‌رسانی